

SADOUKOU do 1. 2020 BEZ - 01/2020

KRAJSKÝ ÚŘAD JIHMORAVSKÉHO KRAJE
Odbor životního prostředí
Žerotínovo náměstí 3, 601 82 BRNO

Č. j.:
JMK 6085/2020

Sp. zn.:
S – JMK 168064/2019 OŽP/Kno

Vyřizuje/linka
Mgr. Knotek/1558

Brno
16.01.2020

ROZHODNUTÍ

Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor životního prostředí, se sídlem Brno, Žerotínovo nám. 3, 601 82 BRNO, jako věcně a místně příslušný správní orgán ochrany přírody (dále jen „orgán ochrany přírody“) ve smyslu ustanovení § 29 odst. 1 a § 67 odst. 1 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů a ve smyslu § 77a odst. 5 písm. h) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody“) a podle příslušných ustanovení zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) rozhodl v řízení o udělení výjimky ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných druhů živočichů podle § 56 zákona o ochraně přírody, vedeném na základě žádosti podané 22. listopadu 2019 Mgr. Vojtěchem Balážem, Ph.D., narozeným dne 14.02.1985, MVDr. Michalem Přibylem, narozeným dne 24.05.1992, a Bc. Dianou Mugrauerovou, narozenou dne 16.07.1996 (dále jen jako „žadatelé“), takto:

Podle ustanovení § 56 odst. 1 a ve smyslu ustanovení § 56 odst. 2 písm. a) a d) zákona o ochraně přírody

povoluje

žadatelům, výjimku ze zákazů a základních podmínek ochrany zvláště chráněných živočichů podle § 50 odst. 1 a 2 zákona o ochraně přírody, tj. zákazu chytat, rušit, zraňovat, poškozovat a přemísťovat jejich vývojová stadia za účelem mapování výskytu jejich patogenů (hlavně SFD, chytridiomykózy, ranavirů), a to konkrétně pro tyto dotčené zvláště chráněné druhy obojživelníků a plazů v kategorii:

- ▶ kriticky ohrožení: skokan ostronosý (*Rana arvalis*), skokan skřehotavý (*Rana ridibunda*), užovka podplamatá (*Natrix tessellata*), užovka stromová (*Elaphe longissima*),
- ▶ silně ohrožení: čolek horský (*Triturus alpestris*), čolek obecný (*Triturus vulgaris*), čolek velký (*Triturus cristatus*), mlok skvrnitý (*Salamandra salamandra*), kuňka žltobřichá (*Bombina variegata*), kuňka ohnivá (*Bombina bombina*), ropucha zelená (*Bufo viridis*), skokan menší (*Rana lessonae*), skokan štíhlý (*Rana dalmatina*), skokan zelený (*Rana esculenta*), slepýš křehký (*Anguis fragilis*), užovka hladká (*Coronella austriaca*),
- ▶ ohrožení: ropucha obecná (*Bufo bufo*), užovka obojková (*Natrix natrix*),

pro celé území Jihomoravského kraje nacházející se územní působnosti Krajského úřadu Jihomoravského kraje, s výjimkou zvláště chráněných území, za předpokladu splnění těchto podmínek.

1. Orgán ochrany přírody pokládá žadatele za odborně způsobilé osoby. V případě využití dalších osob k realizaci záměru žadatelé ručí za to, že tyto osoby budou rovněž odborně způsobilé k činnostem dle tohoto rozhodnutí, a dále že budou poučeny o používané metodice a stanovených podmínkách.
2. Odchytení živí jedinci budou bez zbytečného prodlení vypuštěni v místě odchyty zpět do přírody.
3. Data o lokalitách výskytu zvláště chráněných druhů, a záznamy přítomnosti patogenů budou po odborném zpracování a publikování poskytnuty orgánu ochrany přírody. Zásadní nálezy budou vloženy do Nálezové databáze ochrany přírody (<https://portal.nature.cz/nd/>).
4. Výjimka se povoluje na dobu potřebnou k realizaci záměru, tj. do 31.12.2024. Po uplynutí stanovené doby není dále možné postupovat podle této výjimky.

O d ů v o d n ě n í :

Dne 22. listopadu 2019 podali Mgr. Vojtech Baláž, Ph.D., narozen dne 14.02.1985, MVDr. Michal Příbyl, narozen dne 24.05.1992 a Bc. Diana Mugrauerová, narozená dne 16.07.1996 (dále jen jako „žadatelé“), u odboru životního prostředí Krajského úřadu Jihomoravského kraje (dále jen „orgán ochrany přírody“) žádost o rozhodnutí o povolení výjimky dle § 56 zákona o ochraně přírody k manipulaci s chráněnými volně žijícími obojživelníky a plazy. V žádosti byla jako korespondenční adresa uvedena adresa: Mgr. Vojtech Baláž, Ph.D., Fakulta veterinární hygieny a ekologie, Veterinární a farmaceutická univerzita Brno, Palackého 1-3, 612 42 Brno. K žádosti byla dále připojena příloha s výčtem konkrétních zvláště chráněných druhů. Žádost byla zaslána na podatelnu orgánu ochrany přírody elektronicky, prostřednictvím e-mailu. Žadatelé následně k podané žádosti připojili ve stanovené lhůtě své podpisy.

V žádosti se uvádí, že o udělení výjimky k manipulaci se zvláště chráněnými volně žijícími obojživelníky a plazy se žádá za účelem mapování výskytu jejich patogenů (hlavně SFD, chytridiomykózy, ranavirů) na celém území Jihomoravského kraje mimo zvláště chráněná území. Protože se jedná o plošné mapování výskytu nálezů, bez předem identifikovaných lokalit, je výjimka požadována na celé území Jihomoravského kraje po dobu od 01.02.2020 do 31.12.2024.

Výčet dotčených zvláště chráněných druhů uvedený v příloze žádosti zahrnuje níže uvedené druhy v kategoriích:

- kriticky ohrožení: **skokan ostronosý** (*Rana arvalis*), **skokan skřehotavý** (*Rana ridibunda*), **užovka podplamatá** (*Natrix tessellata*), **užovka stromová** (*Elaphe longissima*),
- silně ohrožení: čolek horský (*Triturus alpestris*), čolek obecný (*Triturus vulgaris*), **čolek velký** (*Triturus cristatus*), mlok skvrnitý (*Salamandra salamandra*), **kuňka žlutobřichá** (*Bombina variegata*), **kuňka ohnivá** (*Bombina bombina*), **ropucha zelená** (*Bufo viridis*), **skokan menší** (*Rana lessonae*), **skokan štihlý** (*Rana dalmatina*), **skokan zelený** (*Rana esculenta*), slepýš křehký (*Anguis fragilis*), **užovka hladká** (*Coronella austriaca*),
- ohrožení: ropucha obecná (*Bufo bufo*), užovka obojková (*Natrix natrix*).

Pozn. Zvláště chráněné druhy, které jsou předmětem ochrany podle práva Evropských společenství jsou zvýrazněny **tučným** písmem.

Ke zdůvodnění potřeby manipulace se zvláště chráněnými druhy se v žádosti uvádí následující. Nové nemoci volně žijících živočichů jsou odborníky považovány za jednu z významných příčin globální krize biodiverzity. SFD (Snake Fungal Disease) je mykóza postihující pokožku hadů způsobená houbou *Ophidiomyces*

ophiodiicola. Tento patogen působí populační poklesy u hadů v Evropě, v ČR konkrétně na užovce podplamaté (*Natrix tessellata*) z brněnské přehrady. Chytridiomykóza je onemocnění kůže obojživelníků způsobené vodními mikromycetami rodu *Batrachochytrium*. V případě tohoto onemocnění je dopad na biodiverzitu obojživelníků značný, jedná se o desítky potvrzených vyhynutí druhů (včetně lokálních extinkcí i na území Evropy). Ranavirózy ohrožují populace ryb, obojživelníků a plazů, jejich dopad na volně žijící druhy nabírá na intenzitě díky jejich snadnému šíření lidskou činností, např. obchodem s teráriovými druhy, akvaristikou, akvakulturami. Výzkum přítomnosti a dopadu patogenů na druhy žijící v České republice má nezastupitelnou roli pro jejich praktickou ochranu. Plánované průzkumy jsou součástí vědecké činnosti studentů a zaměstnanců Veterinární a farmaceutické univerzity v Brně a výsledky budou použity pro vědecké publikace a závěrečné práce.

Žádost obsahuje metodickou část, kde se uvádí, že plazi budou odchytáváni do rukou při kontrole biotopů. Pro zvýšení šance o zaznamenání a odchyt plazů budou na vhodných místech rozloženy černé fólie o hraně 1 m, které lákají plazy díky lokálně zvýšené teplotě. Tyto fólie budou pro veřejnost jasně označeny kontaktními údaji a vysvětlením jejich funkce. Obojživelníci budou odchytáváni přímo do rukou nebo pomocí sítky. S odchycenými jedinci se bude manipulovat v laboratorních rukavicích. Vzorky budou v případě obojživelníků odebírány střem pokožky z povrchu těla, v případě plazů střem sliznice, suchým střem z povrchu, případně odstřížením kousku neživé keratizované části z břišní šupiny u jedinců s patrnými lézemi. Budou sbírány nalezené svlečené kůže hadů. Celková manipulace s každým jedincem bude trvat v řádu několika minut a pak bude vrácen na místo odchytu. U vybraných dospělých jedinců užovky obojkové (*Natrix natrix*), užovky podplamaté (*Natrix tessellata*), užovky hladké (*Coronella austriaca*) a skokanů zelených (*Pelophylax esculentus*) budou prováděny odběry krve k hematologickému, biochemickému a parazitologickému vyšetření. Veškeré invazní zásahy (odběry krve) budou mít před provedením schválený projekt pokusů dle § 16a zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů a na základě akreditace Veterinární a farmaceutické univerzity v Brně. V případě nalezení uhynulých jedinců bude materiál uschován k dalším vyšetřením a za účelem odstranění potenciačního zdroje infekčních stadií z lokality. Po průkazu výskytu patogenů na dané lokalitě budou odebírány taktéž vzorky tkáně pro kultivaci patogenů, bez nutnosti usmrcení jedinců. Detekce patogenů budou provedeny v laboratořích Veterinární a farmaceutické univerzity v Brně. Při manipulaci se zvířaty budou dodržovány hygienické postupy, které zamezí případnému riziku přenosu nákazy mezi jedinci a lokalitami.

Závěrem se v žádosti uvádí, že zamýšlené zásahy negativně neovlivní místní populace vzorkovaných druhů. Vzorkování bude ve všech případech nedestruktivní, vzorkování jedinci budou krátce po odchytu a zpracování navraceni do přírody. Pro věrohodné výsledky je potřebné dosažení min. počtu 30 vzorků/věkové stádium/druh/lokalitu. Nicméně pouze vzácně se na jedné lokalitě vzorkuje více než 50 jedinců. Data o lokalitách výskytu obojživelníků a plazů, a záznamy přítomnosti patogenů budou po odborném zpracování a publikování v případě zájmu poskytnuty orgánu ochrany přírody.

Věcná a místní příslušnost orgánu ochrany přírody vyplývá z ustanovení § 77a odst. 5 písm. h) zákona o ochraně přírody. Výše uvedeným dnem tak bylo ve smyslu § 44 odst. 1 správního řádu zahájeno správní řízení ve věci udělení výjimky ze základních ochranných podmínek živočichů dle § 56 zákona o ochraně přírody.

Ve smyslu ustanovení § 71 odst. 3 zákona o ochraně přírody jsou obce ve svém územním obvodu účastníkem všech řízení vedených podle tohoto zákona, pokud v téže věci nerozhodují jako orgány ochrany přírody. Na základě tohoto ustanovení mají postavení účastníka řízení všechny obce nacházející se na území Jihomoravského kraje s výjimkou těch, jejichž celý správní obvod leží uvnitř velkoplošných zvláště chráněných území (tj. Rudice a Ostrov u Macochy v CHKO Moravský kras a Malá Vrbka, Nová Lhota, Radějov a Suchov v CHKO Bílé Karpaty).

U spolků, které v souladu se zněním ustanovení § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny požádaly o podávání informací o zahajovaných řízeních podle tohoto zákona, se správní orgán zabýval věcnou a místní specifikací jejich žádostí a zjistil, že věcné a místní vymezení podaných žádostí odpovídá čtyřem obdržným žádostem spolků. Dotčené spolky proto byly o zahájení řízení informovány. Podle § 70 odst. 3 zákona o ochraně přírody měl každý z těchto spolků právo do 8 dnů od doručení oznámení o zahájení řízení písemně oznámit svoji účast v řízení. Jelikož tak žádný z nich neučinil, má zdejší správní orgán za to, že o účast v uvedeném řízení žádný z těchto spolků neprojevuje zájem.

Orgán ochrany přírody účastníky řízení v zaslaném oznámení upozornil na to, že mohou činit ve správním řízení úkony ve smyslu § 36, § 37 a § 38 správního řádu, zejména pak mají právo nahlížet do spisu, vyjádřit své stanovisko, seznámit se s podklady rozhodnutí a vyjádřit se k nim, navrhnout důkazy a činit jiné návrhy.

Shromažďování podkladů pro rozhodnutí ve věci správní orgán ukončil ke dni 18.12.2019. Po tomto termínu se mohli účastníci řízení ve smyslu § 36 odst. 3 správního řádu s kompletními podklady rozhodnutí seznámit a vyjádřit se k nim, a to nejpozději do 08.01.2020. Vzhledem k tomu, že žádné další podněty, návrhy ani vyjádření orgán ochrany přírody v průběhu řízení již neobdržel, mohl přistoupit v předmětné věci k vydání vlastního rozhodnutí. Po prostudování shromážděných podkladů přitom dospěl orgán ochrany přírody k následujícím zjištěním a závěrům.

Výjimku ze zákazů u zvláště chráněných druhů živočichů lze podle § 50 povolit v případech, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody nebo v zájmu ochrany přírody. U zvláště chráněných druhů, které jsou předmětem ochrany podle práva Evropských společenství, lze výjimku povolit jen tehdy, pokud je dán některý ze stanovených důvodů uvedených v § 56 odst. 2 zákona o ochraně přírody, neexistuje jiné uspokojivé řešení a povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany (pozn. tyto druhy jsou v odůvodnění tohoto rozhodnutí zvýrazněny **tučným písmem**).

Veřejný zájem na realizaci záměru mapování výskytu patogenů obojživelníků a plazů na celém území Jihomoravského kraje mimo zvláště chráněná území spatřuje orgán ochrany přírody v naplnění § 56 odst. 2 písm. a) a d) zákona o ochraně přírody.

Podle § 56 odst. 2 písm. d) zákona o ochraně přírody je možné výjimku ze zákazů u zvláště chráněných druhů povolit (mimo jiné) i pro účely výzkumu a vzdělávání. Získat data potřebná pro vyhodnocování stavu dotčených druhů, tj. v tomto případě výskytu patogenů u obojživelníků a plazů, za použití jen zcela neinvazivních metod není možné. Nalezení metod, které by cílové druhy nijak škodlivě nepostihovaly, je často nepředstavitelné, když i samotná přítomnost člověka v přírodě bývá rušivá. Na druhou stranu jsou za cenu určitého škodlivého zásahu získávány cenné informace, bez kterých se ochrana přírody často neobejde. Dopad povolovaných činností na populace jednotlivých druhů není navíc při realizaci povolovaného záměru a výkonu s ním souvisejících činností předpokládán. Mapování je proto možné s ohledem na získané výsledky a jejich využití pro potřeby ochrany přírody považovat za záměr realizovaný v zájmu ochrany přírody. Jedná se přitom o záměr, který nemůže ovlivnit dosažení nebo udržení příznivého stavu dotčených druhů z hlediska jejich ochrany.

Za veřejný zájem v případě realizace záměru orgán ochrany přírody považuje i naplnění § 56 odst. 2 písm. a) zákona o ochraně přírody, podle něhož je možné výjimku ze zákazů u zvláště chráněných druhů povolit mimo jiné i v zájmu ochrany volně žijících živočichů. Orgán ochrany přírody má v souladu s odůvodněním žádosti, že výzkum přítomnosti a dopadu patogenů na druhy žijící v České republice má nezastupitelnou roli pro jejich praktickou ochranu. Základem účinné ochrany druhů jsou bezpochyby věrohodná a aktuální data o přítomnosti a dopadu patogenů na jednotlivé druhy. Použitelné metody mapování nejsou navíc pro cílové organismy škodlivé, většinou znamenají jen rušení v jejich přirozeném vývoji, příp. drobné zranění (poškození) v souvislosti s odběrem vzorku krve.

V případě zvláště chráněných druhů, které jsou současně předmětem ochrany podle práva Evropských společenství (pozn. tyto druhy jsou ve výroku tohoto rozhodnutí zvýrazněny **tučným** písmem) je nezbytné ještě uvést, či spíše výslovně zopakovat, že se jedná o záměr, jehož realizace nemá potenciál ovlivnit dosažení či udržení příznivého stavu těchto druhů z hlediska jejich ochrany. Rovněž zjevně neexistuje jiné uspokojivé řešení k realizaci záměru mapování výskytu patogenů dotčených zvláště chráněných druhů obojživelníků a plazů, které by mohlo být využito bez nutnosti vedení řízení o výjimce, resp. mimo režim § 50 odst. 1 a 2 zákona o ochraně přírody.

V podmínkách uvedených ve výrokové části tohoto rozhodnutí orgán ochrany přírody ve snaze minimalizovat možné negativní vlivy závazně stanovil, že odchyt jedinců budou moci provádět pouze odborně způsobilé osoby. Za ty orgán ochrany přírody žadatele považuje. V případě využití dalších osob k realizaci záměru pak výslovně stanovil, že žadatelé ručí za to, že tyto osoby budou rovněž odborně způsobilé k činnostem dle tohoto rozhodnutí, a dále že budou poučeny o používané metodice a stanovených podmínkách uvedených v tomto rozhodnutí. Díky tomu bude zajištěna odpovídající manipulace s jedinci zvláště chráněných druhů, kteří jsou na zacházení velmi citliví a nešetrný způsob odchyty, manipulace a přenosu by pro ně mohl mít fatální následky. Orgán ochrany přírody dále výslovně stanovil, že odchycení jedinci budou vypuštěni v místě odchyty zpět do přírody.

Další stanovenou podmínkou je, že data o lokalitách výskytu zvláště chráněných druhů a záznamy přítomnosti patogenů budou po odborném zpracování a publikování poskytnuty orgánu ochrany přírody. Orgán ochrany přírody přitom stanovil, že zásadní nálezy (tj. zejména nálezy zvláště chráněných druhů na nových lokalitách dokládající stabilní existenci jejich místních populací), budou vloženy do Nálezové databáze ochrany přírody (viz <https://portal.nature.cz/nd/>), která je v současnosti zcela nezbytným a zásadním nástrojem orgánů ochrany přírody při zajištění zvláštní druhové ochrany v České republice.

Výjimka se povoluje v souladu s podanou žádostí na dobu potřebnou k realizaci záměru, tj. do 31.12.2024. Po uplynutí stanovené doby není dále možné postupovat podle této výjimky. Orgán ochrany přírody má za to, že stanovená doba se jeví pro realizaci záměru jako dostatečná.

Závěrem je proto možné s ohledem na vše výše uvedené konstatovat, že Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor životního prostředí, má jako věcně a místně příslušný orgán ochrany přírody za to, že při dodržení stanovených podmínek lze k realizaci záměru vydat výjimku ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných druhů živočichů podle § 56 zákona o ochraně přírody.

S ohledem na výše popsané skutečnosti, shromážděné podklady a po vyhodnocení možných souvislostí a zvážení všech okolností bylo správním orgánem rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výroku.

Poučení o odvolání:

Proti tomuto rozhodnutí je možné podle § 81 odst. 1 a § 83 odst. 1 správního řádu podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho doručení k Ministerstvu životního prostředí, a to podáním učiněným u Krajského úřadu Jihomoravského kraje, odboru životního prostředí.

Dle § 82 odst. 2 správního řádu se odvolání podává s potřebným počtem stejnopisů tak, aby jeden stejnopis zůstal správnímu orgánu a aby každý účastník dostal jeden stejnopis. Nepodá-li účastník potřebný počet stejnopisů, vyhotoví je správní orgán na náklady účastníka.

Ing. František Havíř v. r.
vedoucí odboru

Za správnost vyhotovení: Anna Foltová

Doručuje se:

Mgr. Vojtech Baláž, Ph.D., Fakulta veterinární hygieny a ekologie, Veterinární a farmaceutická univerzita Brno, Palackého 1-3, 612 42 BRNO

MVDr. Michal Příbyl, Fakulta veterinární hygieny a ekologie, Veterinární a farmaceutická univerzita Brno, Palackého 1-3, 612 42 BRNO

Bc. Diana Mugrauerová, Fakulta veterinární hygieny a ekologie, Veterinární a farmaceutická univerzita Brno, Palackého 1-3, 612 42 BRNO

Obce na území Jihomoravského kraje s výjimkou obcí Malá Vrbka (okres Hodonín), Nová Lhota (okres Hodonín), Ostrov u Macochy (okres Blansko), Radějov (okres Hodonín), Rudice (okres Blansko) a Suchov (okres Hodonín)

Na vědomí:

Česká inspekce životního prostředí, OI Brno, Lieberzeitova 14, 614 00 BRNO (DS)

IČ	DIČ	Telefon	Fax	E-mail	Internet
708 88 337	CZ70888337	541 651 111	541 651 579	knotek.jaroslav@kr-jihomoravsky.cz	www.kr-jihomoravsky.cz